

Hantering av en finansiell kris i ett gränsöverskridande bankföretag

Memorandum of Understanding (MoU) mellan centralbankerna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige

Inledning

Centralbankerna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige har alla ett ansvar för nationell finansiell stabilitet och en roll som givare av eventuell nödkredit. Den ökande förekomsten av gränsöverskridande bankverksamheter och banketableringar innebär risker för att en finansiell kris i en nordisk bankkoncern får återverkningar på den finansiella stabiliteten i fler än ett av länderna. Centralbankerna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige har därför upprättat detta MoU i syfte att underlätta hanterandet av en sådan situation.

Följande synsätt ligger till grund för MoU:et:

- Samarbetet mellan centralbankerna underlättas om det etableras en struktur för krishantering och informationsspridning. I händelse av en finansiell kris är det viktigt att samarbetet mellan centralbankerna fungerar snabbt och effektivt.
- Ett icke juridiskt bindande MoU är ett lämpligt instrument för att underlätta samarbete mellan centralbankerna utan att inskränka deras flexibilitet som självständiga institutioner.

MoU:et mellan de nordiska centralbankerna bygger på och konkretiserar de Memoranda of Understanding som ingåtts mellan centralbankerna och tillsynsmyndigheterna inom ECBS avseende dels krishantering, dels betalningssystem. MoU:et ska inte inverka på eller förbigå de nationella myndigheternas befogenheter och deras internationella förpliktelser eller avtal om samarbete.

MoU:et utgör ett generellt ramverk. I de fall så befinns lämpligt kan de nordiska centralbankerna härutöver ingå separata MoU:er om mer detaljerade former för samarbete och informationsutbyte vid hantering av kriser i enskilda, namngivna, bankkoncerner.

Parterna i detta MoU är överens om följande:

1 Omfattning av gränsöverskridande samarbete i krishanteringssituationer

1.1 MoU:et kan tillämpas i händelse av en finansiell kris i en nordisk bank med verksamhet i två eller flera nordiska länder.

2 Förutsättningar rörande solvens och likviditet

2.1 Ansvar för att hantera en finansiell kris i en bank ligger primärt på dess ägare och ledning. Problem i delar av en bankkoncern förväntas lösas genom att utnyttja dess samlade styrka. Likviditetsstöd från centralbankerna blir härigenom endast undantagsvis aktuellt.

2.2 Likviditetsproblem i en bank kan vara av olika natur. Vanligen avser problemen hela bankgruppen eller koncernen. Undantagsvis kan de vara lokala, exempelvis uppkomna till följd av tekniska avbrott i betalningssystemen. Som en generell princip gäller dock att i de fall moderbanken inte kan finansiera sig på marknaden eller genom centralbankens normala likviditetskällor såsom penningpolitiska krediter eller intradagskrediter kan heller ingen av dotterbankerna göra det. Omvänt gäller att så länge moderbanken kan finansiera sig på marknaden kan denna alltid finansiera dotterbankerna.

2.3 Om ett likviditetsproblem gäller koncernen som helhet kommer ett likviditetsstöd ofrånkomligen hela koncernen till godo. Ett beslut av en eller flera centralbanker om att ge eller inte ge likviditetsstöd till en gränsöverskridande nordisk bank kommer således att få konsekvenser även för övriga nordiska centralbanker.

2.4 I samtliga nordiska centralbanker är en av förutsättningarna för ett beslut om att ge likviditetsstöd att banken i fråga inte bedöms som insolvent. För det fall banken bedöms som insolvent eller om dess solvens anses osäker ska centralbankerna omedelbart kontakta respektive lands finansdepartement.

2.5 Ett solvensproblem i en bankkoncern kan drabba enskilda institut inom koncernen och behöver således inte omfatta samtliga koncerninstitut eller koncernen som helhet. Moderbanken eller koncernen kan vara insolvent och således behöva sälja sin solventa dotterbank för att kunna betala sina skulder. En dotterbank kan vara insolvent och behöva finansiellt stöd från sin moderbank för att kunna betala sina skulder.

3 Krisgrupp

3.1 I händelse av en kris måste centralbankerna ha en krisorganisation som möjliggör effektiv inhämtning och analys av information för att snabbt kunna värdera behovet av och föreslå lämpliga policyåtgärder. För att säkerställa detta etableras en kontaktgrupp med en representant från varje berörd centralbank, samt en ställföreträdare som inträder vid förfall för den ordinarie representanten.

3.2 I händelse av en kris omvandlas kontaktgruppen till en krisgrupp. Varje representant ska, i sitt arbete i krisorganisationen, ha möjlighet till direkt kommunikation med "sin" centralbanks ledning.

3.3 Huvudsyftet med krisgruppen är att alla centralbanker snabbt ska få tillgång till samma information och att det ska finnas möjlighet att direkt diskutera och samordna eventuella åtgärder.

3.4 Den centralbank som först identifierar en potentiell kris aktiverar krisgruppen. Centralbanken i det land där koncernledningen i praktiken har sitt säte har därefter ansvaret för samordningen av krisledningsgruppens fortsatta arbete.

3.5 Om lämpligt och möjligt tidsmässigt kan varje centralbank låta sin representant, eller dennes ställföreträdare, fysiskt närvara i krisgruppen.

- 3.6 Om någon medlem i krisgruppen så önskar, kan denne begära att diskussionerna i en krisgrupp förs på engelska och att beslutsunderlaget för centralbanksledningarna (beskrivs närmare i punkt 4.1 nedan) avfattas på detta språk.

4 Krisgruppens arbetsuppgifter

- 4.1 Krisgruppen ansvarar för att ta fram ett underlag till centralbankernas ledningar för ett eventuellt beslut om likviditetsstöd eller annan åtgärd. Beslutsunderlaget bör förutom uppgifter om systemvikt och solvens klargöra eventuella åsiktsskillnader mellan centralbankerna. Beslut fattas i respektive centralbank enligt dess beslutsregler.
- 4.2 Krisgruppens första uppgift är att genom direkt kommunikation med bankens koncernledning kartlägga dess situation beträffande likviditet, solvens och andra relevanta faktorer.
- 4.3 Krisgruppen bör så snart som möjligt ta kontakt med de för bankkoncernen i de nordiska länderna ansvariga tillsynsmyndigheterna för utbyte av information samt begära en bedömning av koncernens och dess olika bankers solvens.
- 4.4 Krisgruppen kan också kontakta andra personer, inom eller utom centralbankerna, för att inhämta information eller genomföra analys av den uppkomna situationen.
- 4.5 Krisgruppen ska, när den blir ombedd, ta fram underlag till centralbankernas och andra myndigheters kontakter med internationella organ, exempelvis EU-kommissionen och ECB, som genom avtal eller på annat sätt äger rätt att informeras/konsulteras.

5 Informationshantering

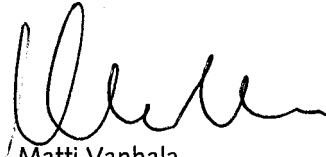
- 5.1 Såväl intern information mellan centralbankerna som extern information gentemot media bör när det gäller innehållet så långt möjligt koordineras genom krisgruppen.
- 5.2 Kommunikationen med den berörda bankens tillsynsgrupp, i de fall en sådan har etablerats, sköts av krisgruppen. Däremot sköter de enskilda centralbankerna kommunikationen med respektive lands tillsynsmyndighet och finansdepartement.
- 5.3 Kommunikationen med koncernen bör, efter det att krisledningsgruppen aktiverats, i första hand skötas mellan denna och koncernens ledning. Koncernledningen förväntas informera koncernens banker oavsett i vilket land dessa är belägna.
- 5.4 I de fall de nordiska centralbankerna upprättar ett separat MoU avseende en angiven finanskoncern utpekas en av centralbankerna som ansvarig för att en faktabok med relevant offentlig information om koncernen uppdateras regelbundet. Syftet med faktaboken är att ge centralbankerna en gemensam kunskapsgrund om strukturen på koncernens affärsverksamhet och balansräkning.

Cheferna i de nordiska centralbankerna i Stykkishólmur i juni 2003

Danmarks Nationalbank

Bodil Nyboe Andersen

Suomen Pankki

Matti Vanhala

Norges Bank

Svein Gjedrem

Sedlabanki Íslands

Birgir Ísleifur Gunnarsson

Sveriges riksbank

Lars Heikensten